

NOTAT TIL
FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

26. januar 2012

11/05089-16

/tlr-dep

Kommissionens statsstøtteregler af 20. december 2011 for kompensation for levering af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse

Resumé

Kommissionen har den 20. december 2011 vedtaget de nye statsstøtteregler for kompensation for levering af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse. Reglerne blev vedtaget på baggrund af Kommissionens forslag til nye regler af 16. september 2011 og efter en drøftelse af de foreslåede regler mellem medlemsstaterne og Kommissionen på møde i Det Rådgivende Statsstøtteudvalg den 24. oktober 2011. De nye regler er i det al væsentligste vedtaget som fremsat i Kommissionens forslag og der er alene foretaget mindre tekstnære justeringer i de endeligt vedtagne regler.

Reglerne består af en meddelelse, en ny afgørelse og nye rammebestemmelser for støtte i form af kompensation for offentlig tjeneste.

De nye regler simplificerer og målretter de hidtidige regler og definerer en række relevante statsstøttebegreber på baggrund af retspraksis. Reglerne fastsætter betingelserne for, hvornår statsstøtte i form af kompensation er fritaget for anmeldelse og betingelserne for hvornår kompensation for offentlig tjeneste er forenelig med det indre marked. Reglerne definerer således en række tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, der per definition er fritaget for anmeldelse til Kommissionen samtidig med, at der fastsættes detaljerede betingelser for beregning af kompensation og for dokumentation for, at der ikke foreligger overkompensation.

1. Baggrund og indhold

Kommissionens meddelelse, herunder generelle statsstøttebegreber ved kompensation for offentlig tjeneste

Meddelelsen fokuserer på de begreber, der ligger til grund for anvendelsen af statsstøttereglerne i forbindelse med kompensation for offentlig tjeneste. Det drejer sig om begreberne *virksomhed*, *statsmidler*, *økonomisk aktivitet*, *påvirkning af samhandlen*, samt definitionen af en *tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse*. Derudover gennemgås minimumskravene for, hvornår en virksomhed kan siges at være tillagt "en særlig opgave" af en myndighed, og det fastlægges, hvilke parametre der skal danne udgangspunkt for beregning af kompensation til en virksomhed der udfører af en offentlig opgave.

Særligt i forbindelse med definitionen af *tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse*, jf. TEUF art. 106, stk. 2 og i forbindelse med beregning af kompensation, fastsættes der en række detaljerede betingelser, der som minimum skal være opfyldt, førend der kan være tale om tjenesteydelser, der falder ind under definitionen, og for at betingelserne for at beregning af kompensation er fastsat på forhånd på en objektiv og gennemsigtig måde. I forbindelse med beregning af kompensation fastslås det, hvad der skal forstås ved ”*rimelig fortjeneste*”, og hvordan det sikres, at der ikke sker overkompensation.

Det fastslås samtidigt, at den tilbudte kompensation enten skal være resultatet af en konkurrencepræget offentlig procedure, f.eks. udbud, hvor leverandøren vælges på baggrund af kriteriet om, at der leveres til lavest mulige omkostninger, eller fastsættes med udgangspunkt i en analyse af de omkostninger en veldrevet gennemsnitsvirksomhed udstyret med de nødvendige midler til at kunne levere den offentlige tjeneste, ville have, når der tages hensyn til hermed forbundne indtægter og til en rimelig fortjeneste.

Fastlæggelsen af de generelle begreber og definitioner er baseret på Kommissionens fortolkning af retspraksis på området, og danner samtidig udgangspunkt for udformningen af de forslåede statsstøtteregler.

Kommissionens afgørelse, herunder betingelserne for hvornår kompensation for offentlig tjeneste er forenelig og fritaget for anmeldelse.

Afgørelsen fastsætter betingelserne for, hvornår kompensation for offentlig tjeneste er forenelig og fritaget for anmeldelsespligten, jf. TEUF art. 108, stk. 3. Den kan som den nuværende beslutning, kun anvendes på kompensation for offentlig tjeneste, der udgør statsstøtte, jf. TEUF art. 107, og den indeholder en række ændringer til den nuværende beslutning.

Den generelle tærskel for, hvornår kompensation for offentlig tjeneste kan undtages fra anmeldelse, sænkes. Afgørelsen kan således kun anvendes på kompensation på under 15. mio. EUR årligt, i modsætning til den nuværende beslutning, der kan anvendes ved kompensation på under 30 mio. EUR årligt.

Dækningen for fritagelse fra anmeldelse udvides, når der er tale om sociale ydelser. På nuværende tidspunkt er det alene kompensation ydet til sociale boligselskaber og hospitaler, der er fritaget. Udvidelsen omfatter kompensation for offentlig tjeneste, der opfylder grundlæggende sociale behov med hensyn til sundhedspleje, børnepasning, adgang til arbejdsmarkedet, socialt boligbyggeri og pleje og social integration af sårbare grupper. Omvendt begrænses dækningen for fritagelse for anmeldelse ved kompensation for offentlig tjeneste for så vidt angår lufthavne. Tidligere var lufthavne, hvis gennemsnitlige årlige trafik i de to regnskabsår, der går forud for det år, hvori den offentlige tjeneste blev overdraget, der ikke

overstiger 1.000.000 passager, fritaget. Nu er kun lufthavne, hvis gennemsnitlige årlige trafik i de to regnskabsår, der går forud for det år, hvori den offentlige tjeneste blev overdraget, der ikke overstiger 200.000 passager, fritaget.

Afgørelsen indebærer en begrænsning af de offentlige kontrakter, der er fritaget for anmeldelse, idet den som udgangspunkt kun kan anvendes, når perioden for udførelsen af den offentlige tjeneste er begrænset til højst ti år.

Der fastsættes detaljerede betingelser for, hvilke indikatorer der kan anvendes ved en fastsættelse af, hvad der anses for en ”rimelig fortjeneste” i forbindelse med fastsættelse af kompensation for offentlig tjeneste. Udgangspunktet er, at indikatoren herfor er en rimelig forrentning af kapitalen, men der kan anvendes alternative indikatorer såsom en gennemsnitlig forrentning af egenkapitalen, afkast af investeret kapital, afkastningsgrad eller fortjeneste ved salg.

Kontrol med overkompensation skærpes, da kontrol nu skal ske mindst hvert tredje år og ikke blot ”med jævne mellemrum”. Der skal i samtidig indsendes årlige rapporter om kompensation for offentlig tjeneste hvert andet år, og ikke som tidligere hvert tredje år. Rapporterne skal indeholde detaljerede oplysninger om støttens karakter og de skal indgives første gang senest den 30. november 2013.

Afgørelsen træder i kraft den 31. januar 2012, og kan anvendes på støtte, der opfylder afgørelsens betingelser, og som er ydet inden ikrafttrædelse. Støtte, ydet i overensstemmelse med den nuværende beslutning, inden afgørelsens ikrafttrædelse, er forenelig og fritaget for anmeldelse i endnu to år. Støtte, der *ikke* er ydet i overensstemmelse med den nuværende beslutning, inden afgørelsens ikrafttrædelse, og som opfylder betingelserne i denne afgørelse, er forenelig og fritaget for anmeldelse.

EU-rammebestemmelser for kompensation for offentlig tjeneste, herunder betingelser for at kompensationen er forenelig.

Rammebestemmelserne fastsætter, som de nuværende rammebestemmelser, betingelserne for, hvornår kompensation for offentlig tjeneste, der udgør statsstøtte, jf. TEUF art. 107, stk. 1 er forenelig med det indre marked. Anvendelsen af rammebestemmelserne forudsætter anmeldelse af støtten, jf. TEUF art. 108, stk. 3 og kan kun anvendes med forbehold af den øvrige EU-lovgivning på området.

Rammebestemmelserne fastsætter detaljerede betingelser for varigheden af kontrakter om offentlig tjeneste og betingelser for hvornår virksomheder kan anses for at være tillagt en ”særlig opgave”. Endvidere fastsættes der detaljerede betingelser for beregning af kompensation, herunder be-

regningsmetoder for beregning af omkostninger og indtægter for den offentlige tjeneste.

Der fastsættes deltaljerede betingelser for, hvad der anses for en ”*rimelig fortjeneste*” ved kompensation for offentlig tjeneste, og indikatorerne er de samme som dem, der er fastsat i afgørelsen, jf. ovenfor.

De kontrolforpligtelser, der skal sikre, at der ikke foreligger overkompensation, skærpes, idet der skal ske kontrol ved overdragelsesaktens ophør og under alle omstændigheder mindst hvert tredje år. Der er ikke, i modsætning til tidligere, mulighed for, at overkompensation kan fremføres til efterfølgende år.

Der indføres yderligere krav for at sikre, at samhandlen ikke påvirkes i et omfang der strider mod EU's interesse, idet der er tilfælde, hvor kompensationer kan skabe særligt alvorlige konkurrenceforvridninger. Kommissionen vil således anvende forskellige betingelser og tilsagn for at sikre, at dette ikke sker.

Endelig skærpes kravene til gennemskuelighed ved tildeling af kompensation for offentlig tjeneste, hvilket betyder, at medlemsstaterne i et videre omfang forpligtes til at offentliggøre og formidle oplysninger om tildeling af kompensation for offentlig tjeneste.

Rammebestemmelserne anvendes fra den 31. januar 2012. Det fastslås, at medlemsstaterne senest den 31. januar 2013 offentliggør en liste over de eksisterende støtteordninger om kompensation for offentlige tjenesteydelser, som skal bringes i overensstemmelse med rammebestemmelserne, og at medlemsstaterne bringer disse støtteordninger i overensstemmelse med denne meddelelse senest den 31. januar 2014.

2. Gældende dansk ret

Transparensdirektivet blev gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 590 af 20. juni 2008 om gennemskueligheden af de økonomiske forbindelser mellem offentlige myndigheder og offentlige virksomheder og om den finansielle gennemskuelighed i bestemte virksomheder, jf. § 11c i konkurrenceloven, jf. bekendtgørelse nr. 1027 af 21. august 2007, som ændret ved lov nr. 375 af 27. maj 2008

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europaparlamentet er positiv over for Kommissionens forslag og har ikke rejst indsigelse mod Kommissionens vedtagelse af reglerne.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Gældende dansk ret

Transparensdirektivet blev gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 590 af 20. juni 2008 om gennemskueligheden af de økonomiske forbindelser mellem offentlige myndigheder og offentlige virksomheder og om den finansielle gennemskuelighed i bestemte virksomheder, jf. § 11c i konkurrenceloven, jf. bekendtgørelse nr. 1027 af 21. august 2007, som ændret ved lov nr. 375 af 27. maj 2008

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Forslaget medfører ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget medfører ikke samfundsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

8. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget medfører ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

9. Høring

Kommissionens forslag til de nye regler har været sendt i en bred høring i EU-specialudvalget for Konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål. Kommissionens reviderede forslag til en de minimis-forordning er sendt i bred høring i EU-specialudvalget for Konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål.

10. Forhandlingssituationen

Forslaget har været behandlet i Kommissionens Rådgivende Statsstøtteudvalg den 24. oktober 2011, idet Kommissionen har bemyndigelse til at vedtage de foreslåede statsstøtteregler, jf. TEUF art. 108, stk. 4.

Samtlige medlemsstater udtrykte en generel bekymring for forslaget og konsekvenserne af forslaget.

Der var generelt et ønske om klare, præcise og anvendelige regler om statsstøtte for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse med fokus på at begrænse den konkurrenceforvridende støtte.

Der blev lagt vægt på betydningen af medlemsstaternes diskretionære kompetence til at definere en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse. Enkelte medlemsstater var bekymrede over mulige ændringer af medlemsstaternes kompetence til at definere tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, herunder inden for den almennyttige boligsektor og til at planlægge og tilrettelægge udførelsen af sådanne tjenesteydelser.

Kommissionens reviderede forslag til en de minimis-forordning vil blive drøftet mellem medlemsstaterne på møde i Det Rådgivende Statsstøtteudvalg den 13. februar 2012.

11. Dansk holdning

Den danske regering er positiv over for en forenkling og præcisering af reglerne, og arbejder for yderligere at klargøre og præcisere reglerne med henblik på at begrænse den konkurrenceforvridende statsstøtte på Det Indre Marked. Regeringen vil arbejde for at bevare medlemsstaternes kompetence til at definere, hvornår der foreligger en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse, herunder indenfor den almennyttige boligsektor.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der har tidligere være forelagt grund- og nærhedsnotat af 21. oktober 2011 vedr. Kommissionens forslag til nye statsstøtteregler for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse af 16. september 2011.